

Inspiration til tre stuemøder

Til arbejdet med mangfoldige
legefællesskaber

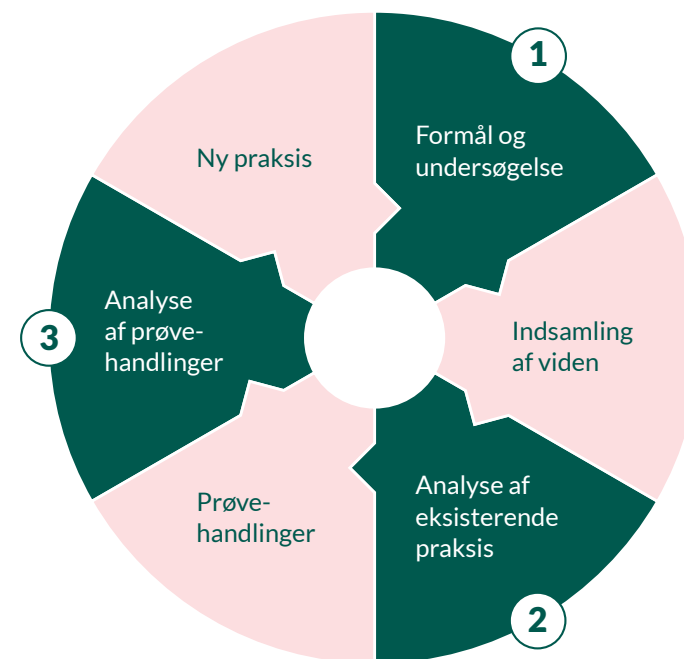

Stuemøde 1: Formål og undersøgelse – Hvad vil vi blive klogere på, og hvordan vil vi undersøge det?

Dagsorden:

1. **Formål:** Hvad er formålet med den normrefleksive praksisudvikling, som I skal i gang med? (Skriv jeres egen tolkning af det overordnede formål, så det passer til jeres børnegruppe (el. lign.)).
2. **Fokus for undersøgelsen:** Hvilken konkret del af børnenes leg vil I undersøge i den kommende periode? Formuler et undersøgelses-spørgsmål. (Jeres noter i normcirklen kan guide jer, når I skal formulere et konkret spørgsmål, som skal styre jeres videre undersøgelse).
3. **Indsamling af viden:** Hvordan vil I indsamle viden for at blive klogere på jeres undersøgelsesspørgsmål? – Hvem gør hvad og hvornår?

Eksempel på et referat fra møde 1

Formål: Formålet med undersøgelsen er at få viden om, hvordan vi kan understøtte, at flere børn kan deltage i flere forskellige legefællesskaber, så de får flere fælles legereferencer på tværs af køn, alder, kulturel og social baggrund.

Fokus for undersøgelsen: Hvilke lege leger børnene på stuen? Hvem leger de med? Hvilke lege tilbyder vi, og til hvilke børn?

Vi vil undersøge legen hver tirsdag og torsdag mellem kl. 9.00-10.00.

Indsamling af viden den kommende måned:

Hvad	Hvem	Hvornår
Registrering af praksis	Morten (tirsdage) og Dorte (torsdage)	Uge 1 og 4 Kl. 9.00-10.00
Kollegial observation	Kalle observerer	Uge 2 Kl. 9.00-10.00
Ekstern observation (pædagogisk konsulent fra forvaltningen)	Charlotte observerer	Uge 3 Kl. 9.00-10.00

Sådan kan I indsamle viden

- **Registrering af praksis:** Registrer hvilke lege forskellige typer af børn tilbydes og deltager i, inden for et udvalgt tidsrum. Fokus kan fx være på drenge og piger, eller ældre og yngre børn. Registreringen foregår i to kolonner på et stykke papir – i den ene side registreres de lege, som fx drenge tilbydes og deltager i. I den anden side for fx pigerne.
- **Intern observation – video eller praksisfortællinger:** Lederen eller en kollega fra stuen observerer sine kollegaers praksis med et særligt fokus. Observationerne kan ske ved at skrive en kort praksisfortælling eller filme i korte sekvenser af ca. 5 min.
- **Ekstern observation:** Det kan være en god ide at invitere en ekstern person til at observere jeres praksis og sparre med jer efterfølgende. Det kan fx være en pædagogisk konsulent fra forvaltningen, en leder fra nabo-institution eller en kollega fra nabo-stuen, som kan komme med et frisk blik på jeres praksis. Formålet er at få øje på de normer og forforståelser, der hersker i jeres praksis – det kan nemlig være svært at få øje på egne forforståelser og normer, fordi de sjældent er bevidste for os. Aftal på forhånd et fokus for observationen.
- **Børneinterview:** Tal med en lille gruppe børn om at lege. Stil åbne spørgsmål og undlad ja-og nej-spørgsmål. Husk at give barnet god tid og plads til at svare. Spørgsmålene kan fx være: "Hvornår synes I, at det er rigtig sjovt at lege? Hvor kan I rigtig godt lide at lege henne? Hvad oplever I, at man ikke må lege?"
- **Børn som fotografer:** Giv et par børn en opgave med at tage fotos af leg. Fx "Tag billeder af det, som du godt kan lide at lege, eller hvor det er sjovt at lege". Udskriv billederne, lad børnene udvælge de vigtigste og hæng dem i fællesskab op eller klæb dem fast på gulvet. Se og lyt efter, hvilke fotos børnene er særligt optagede af.
- **Børn bygger eller maler:** Invitér et par børn til at tegne, male eller bygge det, som barnet finder godt eller sjovt ved det at deltage i jeres legefællesskaber. Lad barnet vælge mellem forskellige materialer – fx papir, lærred, maling, modellervoks, pap, legoklodser osv. Tal sammen om leg, mens I er kreative.

(EVA 2020a; Padovan-Özdemir & Hamilton 2022)

Stuemøde 2: Analyse af praksis og planlægning af prøvehandlinger – Hvad kan vi lære af vores undersøgelse?

Dagsorden:

- 1. Kig på jeres viden og analysér sammen:** Hvad er særligt interessant, når I kigger på den indsamlede viden?
  - Hvad gør børnene – hvad gør det pædagogiske personale?
  - Hvilke normer for leg får I øje på? – Hvilke børn og hvilke lege falder inden for normen, og hvilke børn og hvilke lege falder udenfor?
  - Hvordan tror I, situationen opleves fra et børneperspektiv?
- 2. Udvalg en prøvehandling:** Hvilke prøvehandlinger vil I afprøve?
  - Hvordan vil I udvide normerne for leg, så alle børn bliver tilbudt at deltage i en variation af lege, hvor de kan afprøve forskellige roller og fællesskaber?
  - Hvordan vil I understøtte, at børnene leger på tværs af alder, køn, kultur og social baggrund?
- 3. Planlæg vidensindsamlingen:** Hvordan vil I blive klogere på, hvordan jeres prøvehandling virker? – Hvem gør hvad og hvornår?

Spørgsmålstyper til sparring og refleksion

- Jeg så, at du gjorde ... Det synes jeg, du skal blive ved med.
- Jeg så, at du gjorde... Hvis du skulle gøre det om, hvordan ville du så justere den handling?
- Jeg er nysgerrig på, hvorfor du gjorde...

(Avenstrup & Hudecek 2021)

Eksempel på et referat fra møde 2

Noter fra analyse og refleksioner over den indsamlede viden:

- Vi ser, at børnene mest leger med de samme børn, og at deres legerelationer ikke går på tværs af alder og køn.
- Vi kan se, at børnene ofte leger den samme type leg. Og det er de samme børn, der er hhv. hovedpersoner og bipersoner i legene.
- Vi kan se, at det pædagogiske personale ofte tilbyder de samme typer af lege til bestemte grupper af børn. Fx siger vi ofte til drengene, at de skal løbe udenfor og lege og til pigerne, at de kan være indenfor.

Prøvehandlinger:

- **Mangfoldige legegrupper:** Vi vil lave en legegruppe, hvor vi vil lege to lege hver tirsdag og torsdag. Legegruppen sammensætter vi med blik for, at alle børn har en ven med i gruppen, og med øje for at gruppen går på tværs af køn og alder og består af børn fra både minoritets- og majoritetskulturen. Legene er nogle af de lege, som vi har set, at børnene leger meget.
- **Udvide rollerne i legen.** Vi går foran eller ved siden af legen for at kunne indtage eller udvide en rolle i legen, så rollerne bliver mere varierede. Vi stiller spørgsmål til børnene, hvis de fx siger, at en rolle "ikke kan gøre sådan", eller hvis en rolle fx skal være et stort barn, en pige eller andet. I legene vil vi prøve at give børnene forskellige hovedroller og biroller. Fx vil vi lade hende, som ofte får en birolle som lillesøster i legene, få en hovedrolle. Vi organiserer os på stuen, så én fra det pædagogiske personale fordyber sig i leg, én observerer og én har det praktiske overblik.

Indsamling af viden den kommende måned:

Hvad	Hvem	Hvornår
Børneinterview	Dorte med fire børn	Uge 3
Kollegial observation	Morten (tirsdage) og Dorte (torsdage)	Alle 4 uger kl. 9.00-10.00

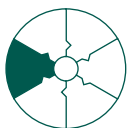
Eksempler på prøvehandlinger

- **Udvid legen med nye roller:** Når I er tæt på børnenes leg, kan I bidrage ved at opfinde roller i legen, som det enkelte barn kan spejle sig i og bidrage til på tværs af erfaringer og interesser. Når I opfinder roller kan I fx også skabe lege, der både giver plads til forskellige former for bevægelse, fordybelse og tempo.
- **Flyt rundt på legetøjets placering:** Når I flytter legetøjets placering i legemiljøet, giver I mulighed for, at andre børn får øje på legetøjet og måske bruger det på nye måder. Fx kan I flytte "inde-legetøjet" uden for, eller I kan flytte "gulv-legetøjet" op på bordet – og omvendt. Fx kan lege med dukker i buskadsset udenfor være med til at skabe nye lege og nye relationer mellem børnene.
- **Byt om på hovedroller og biroller:** Når I ændrer på eller udelader hovedpersonens alder eller køn i en leg, sang eller en historie, kan det udvide normerne for, hvordan eller hvem, der kan have særlige roller. Ved fx at ændre kønnet på de personer, der optræder i en sangleg, kan I skabe flere spejlingsmuligheder og rollemodeller for børnene.
- **Fordel det pædagogiske personales roller på nye måder:** Vær bevidst om, hvordan I fordeler de pædagogiske aktiviteter og opgaver imellem jer. Udvælg nogle specifikke situationer og positioner, hvor I 'skifter aktivitet'. På den måde kan I være rollemodeller og vise børnene, hvordan man kan øve sig på mange forskellige ting og gøre nye erfaringer med ting, man måske ikke har prøvet før.

(Avenstrup og Hudecek 2016; Madsen, Jørgensen og Graack 2022)

Stuemøde 3: Analyse af prøvehandling og retning for fremtidig praksis – Hvordan gik det med vores prøvehandling?

Dagsorden:

1. **Kig på jeres viden og analyser sammen:** Hvilken forandring har jeres prøvehandling skabt for børnenes leg?
  - Hvad gør børnene – hvad gør det pædagogiske personale?
  - Har prøvehandlingerne forandret normerne om leg og givet plads til mere mangfoldige legefællesskaber? – Hvordan?
  - Er der børn, som stadig falder uden for normen eller står i kanten af legefællesskabet? Hvordan kan I tilpasse jeres praksis, så de børn også er en del af jeres mangfoldige legefællesskaber?
2. **Suppler med prøvehandling eller formuler nyt fokus:** Vil I fortsætte med det samme undersøgelsesspørgsmål og supplere med nye prøvehandling, eller vil I igangsætte en ny undersøgelse med et andet fokus?
3. **Fremtidig praksis:** Hvordan vil I videreudvikle og vedligeholde jeres normrefleksive praksis med at skabe mangfoldige legefællesskaber? (Kig sammen på plakaten "Mangfoldige legefællesskaber hver dag" og hæng den op).

Eksempel på et referat fra møde 3

Analyse og refleksioner over den indsamlede viden:

- I børneinterviewet hører vi, at børnene oplever, at både deres egne og det pædagogiske personales idéer til at udvide rollerne, kan bruges i legen.
- Organiseringen af os fra det pædagogiske personale bidrager til, at vi kan være nærværende og tæt på børnene og deres leg. Vi kan se, at den nye organisering understøtter, at børn, der afprøver nye roller og lege, kan blive i legen, når vi går ved siden af.
- Vi kan se, at vores arbejde med legene og rollerne bidrager til, at flere børn deltager i flere lege på tværs af alder og køn.

Forandringer i praksis på baggrund af prøvehandlingen:

- I starten af vores praksisudvikling kunne vi se, at vi ofte tilbød lege på en måde, der ikke understøttede mangfoldige legefællesskaber. Vi sagde fx til drengene, at de skulle løbe ud og lege, og til pigerne at de kunne blive inde og lege.
- Vi kan se, at vi nu sætter lege i gang, hvor vi inviterer børn på tværs af alder og køn til at gå med ud og lege, eller til at lege inde på stuen.
- Med prøvehandlingerne har flere børn i højere grad fået mulighed for at få forskellige legeerfaringer. Og de får flere fælles legereferencer og relationer på tværs af børnegruppen.

- Vi kan se, at når vi stiller spørgsmål til børnenes leg, følger og udvider børnenes initiativer, så understøtter vi mulighederne for, at børnene kan have flere forskellige roller og får nye handlemuligheder i legen.

Fremtidig praksis:

- Vi vil gerne gøre vores prøvehandling til fast praksis ved at lave klare aftaler for vores organisering omkring børnenes leg.
- Vi vil fortsætte med at være tæt på børnenes leg og have fokus på at udvide rollerne i legene, så børnene bliver ved med at opleve hinanden på nye og forskellige måder på tværs af køn og alder.
- Vi hænger plakaten "Mangfoldige legefællesskaber hver dag" op i personalestuen, så vi husker at vedligeholde vores normrefleksive praksisudvikling.
- Vi vil hver anden måned genbesøge vores normcirkel for at fastholde vores fokus på at skabe mangfoldige legefællesskaber.

